

Problémás Tinder-használat Skála (Problematic Tinder Use Scale, PTUS)

TÓTH-KIRÁLY ISTVÁN, *ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország és Concordia University, Montreal, Kanada*

BŐTHE BEÁTA, *ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország*

OROSZ GÁBOR, *Stanford University, Stanford, CA, USA és ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország*

Ez a dokumentum a következő könyvfejezet megjelenés előtti (pre-publication) verziója:

Tóth-Király, I., Bóthe, B., & Orosz, G. (In Press). Problémás Tinder-használat Skála (Problematic Tinder Use Scale, PTUS). In Z. Horváth, R. Urbán, G. Kökönyei, & Z. Demetrovics (Eds.), *Kérdőíves módszerek a klinikai- és egészségpszichológiai kutatásában és gyakorlatában* [Survey methods in clinical and health psychological research and practice]. Budapest, Hungary: Medicina Kiadó.

© 2021. Ez a dokumentum nem az eredeti, könyvben megjelent verzió hitelesített másolata. A hivatalos változat a kiadó oldalán érhető el: <https://www.medicina-kiado.hu/kiadvanyaink/szak-es-tankonyvek/pszichiatria-pszichologia/kerdoives-mozszerek-a-klinikai-es-egeszsegpszichologia-kutatasaban-es-gyakorlataban/>

Kérdőív elméleti háttere

Az Egyesült Államokban a házasságok közel egyharmada online társkereső oldalakon való ismerkedéssel kezdődik (Cacioppo, Cacioppo, Gonzaga, Ogburn, & VanderWeele, 2013). Ezen oldalak által az észlelt elutasítás esélye viszonylag alacsony, kevés időbefektetési igényel a személytől és nagyon könnyen sok potenciális jelölt közül választhat (Couch & Liamputtong, 2008). Az online társkeresés nem egy új jelenség, már korábban is foglalkoztak ezzel kutatások (Rosenfeld & Thomas, 2012), jóllehet még kis számban. Az okostelefonok rohamos elterjedése, és az ezekhez kapcsolódó GPS-alapú helymeghatározás azonban az online társkeresés új korszakát hozta el, amelyben a Tinder kiemelkedő szerepet kap. A Tinder egy online társkereső alkalmazás, amelyben a pontos helyzetünk megadásának segítségével tudunk rövid- és hosszútávú partnereket keresni. Ezen jellegzetességeknek köszönhetően a Tinder az egyik legnépszerűbb társkereső oldal, amely közel 200 országban van jelen (Dredge, 2015) és naponta milliók használják (Smith, 2019). Mint más viselkedéseknél (pl. Andreassen, Griffiths, Hetland, & Pallesen, 2012; Andreassen, Torsheim, Brunborg, & Pallesen, 2012; Bóthe et al., 2018; Orosz, Bóthe, & Tóth-Király, 2016), a Tinderral kapcsolatban is felmerülhet a problémás használat megjelenése. Más területeken a problémás használatot leggyakrabban Griffiths (2005) hat komponensű modelljével mérhetjük, ezért a problémás Tinder-használat elméleti hátterének is ezt a teoretikus keretet vettük alapul. Az első dimenzió, *szalientia*, a Tinder-használat központi szerepére utal, ami eluralja a személy életét és gondolkodását. A második dimenzió, *tolerancia*, arra vonatkozik, hogy a személynek egyre több és több időt kell Tinder-használatra töltenie. A harmadik dimenzió, *hangulatmódosítás*, arra utal, hogy a személy a negatív érzelmeinek szabályozására vagy pozitív érzelmek elérésére használja a Tindert. A negyedik dimenzió, *konfliktus*, alapján a Tinder-használat negatív következményekkel van a társas kapcsolatokra és egyéb tevékenységekre folytatására. A ötödik dimenzió, *visszaesés*, azt a folyamatot írja le, amelyben a személy elveszíti a kontrollt a használat felett és visszacsúszik korábbi használati mintázatokhoz. A hatodik dimenzió, *megvonás*, a negatív érzések megjelenésére vonatkozik, amikor a személy nem használhatja a Tindert. Fontos megjegyezni, hogy a kérdőív nem függőséget mér, csupán a potenciális problémás aspektusok megjelenését.

Célkitűzés

A PTUS egy rövid, egydimenziós skála, amely lehetőséget nyújt a problémás Tinder-használat mértékének mérésére. A kérdőív alkalmazható általános populációkon a potenciálisan problémás használók azonosítására. A kérdőívet online és papír-ceruza formában is lehet alkalmazni.

Kérdőív bemutatása

A PTUS skálát Orosz, Tóth-Király, Bóthe, és Melher (2016) alakították ki Griffiths (2005) hatkomponensű addikció modellje alapján. A kérdőív tételeinek kialakítása során a szerzők olyan tételeket generáltak, amelyeknek tartalmilag és megfogalmazásban illeszkedtek más problémás viselkedéseket mérő kérdőívekhez, és amelyek szintén a Griffiths-modellt vették alapul, mint például Facebook-használat (Andreassen, Torsheim, Brunborg, & Pallesen, 2012), munkafüggőség (Andreassen, Griffiths, Hetland, & Pallesen, 2012) vagy vásárlásfüggőség (Andreassen et al., 2015). Ezt követően mind a hat faktorhoz két-két tételt generáltak a szerzők, amelyekből faktorelemzés során kiválasztották a legmegfelelőbbeket, ezáltal létrehozva a végső hattételes kérdőívet. A vizsgálati személyek egy ötfokú skálán jelölik, hogy milyen gyakran voltak jellemzőek rájuk az egyes állítások az elmúlt egy évben (1 = soha, 2 = ritkán, 3 = néha, 4 = gyakran, 5 = mindig). A skála tételeit össze kell adni és akár összpontszám formájában, akár leátlagolva is használható a kapott pontszám. A magasabb pontszám magasabb problémás Tinder-használatra utal minden esetben. A kitöltés átlagosan 1-2 percet vesz igénybe. A kérdőív szabadon felhasználható kutatások és gyakorlati munka keretén belül.

Pszichometriai jellemző

A PTUS validitását illetően megerősítő faktorelemzést (CFA), valamint konvergens és diszkrimináns validitási vizsgálatokat végeztek a szerzők (Orosz et al., 2016). A feltételezett egyfaktoros modell megfelelő illeszkedési mutatókkal rendelkezett (CFI = 0,98, TLI = 0,97, RMSEA = 0,06 [90% CI 0,02-0,09]). A problémás használat faktor Cronbach alfa ($\alpha = 0,69$), omega kompozit megbízhatósági mutató ($\omega = 0,83$), és inter-item korrelációk (IIC = 0,30) alapján is megfelelő megbízhatósággal rendelkezett. Ezen eredmények alapján a PTUS megbízható mérőeszköznek tekinthető.

Egy következő, több tanulmányt magába foglaló kutatásban Orosz és munkatársai (2018) megvizsgálták, hogy a problémás Tinder-használatot milyen mértékben magyarázzák különböző motivációk, Big Five személyiségdimenziók (extraverzió, barátságosság, lelkiismeretesség, neuroticizmus, és nyitottság), az önbecsülés, valamint a kapcsolódás pszichológiai szükségletének kielégítettsége és frusztrációja. Négy motivációs faktort vizsgáltak: szerelem (azért Tinderezik valaki, hogy megtalálja az igazi szerelmet), szexuális kapcsolatok (azért Tinderezik valaki, hogy alkalmi szexuális partnereket találjon), önbecsülés-növelés (azért Tinderezik valaki, hogy a visszajelzések alapján növelje az önbecsülését) és unalom (azért Tinderezik valaki, hogy csökkentse az unalmát). Ezen négy motiváció közül az első három pozitívan és közepes mértékben jósolta be a problémás Tinder-használatot, emellett pedig az extraverzió kis pozitív kapcsolatban állt vele, a lelkiismeretesség pedig kis negatív kapcsolatban. A személyiségjegyek elsősorban a motivációkon keresztül fejtették ki a hatásukat. A következő tanulmányban vizsgált változók közül ugyanazok a motivációs faktorok jósolták a problémás Tinder-használatot, míg az önbecsülés és a kapcsolódás kielégítettség-frusztráció faktorok a motivációkon keresztül érvényesültek. Az összes bemutatott pszichometriai és validitási eredmény, valamint teoretikus megfontolások alapján a PTUS valid és megbízható skála, amely erős elméleti alapokkal rendelkezik.

Hivatkozások

- Andreassen, C.S., Griffiths, M.D., Hetland, J., & Pallesen, S. (2012). Development of a work addiction scale. *Scandinavian Journal of Psychology*, 53, 265-272.
- Andreassen, C.S., Griffiths, M.D., Pallesen, S., Bilder, R.M., Torsheim, T., & Aboujaoude, E. (2015). The Bergen Shopping Addiction Scale: Reliability and validity of a brief screening test. *Frontiers in Psychology*, 6, 1374.
- Andreassen, C.S., Torsheim, T., Brunborg, G.S., & Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook Addiction Scale. *Psychological Reports*, 110, 501–517.
- Bóthe, B., Tóth-Király, I., Zsila, Á., Griffiths, M. D., Demetrovics, Z., & Orosz, G. (2018). The development of the Problematic Pornography Consumption Scale (PPCS). *Journal of Sex Research*, 55(3), 395-406.

- Cacioppo, J.T., Cacioppo, S., Gonzaga, G.C., Ogburn, E.L., & VanderWeele, T.J. (2013). Marital satisfaction and break-ups differ across on-line and off-line meeting venues. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *110*, 10135–10140.
- Couch, D., & Liamputtong, P. (2008). Online dating and mating: The use of the Internet to meet sexual partners. *Qualitative Health Research*, *18*, 268–279.
- Dredge, S. (2015). Research says 30% of Tinder users are married. Business Insider. Retrieved March 06, 2019, from <http://www.businessinsider.com/a-lot-of-people-on-tinder-arent-actually-single-2015-5>.
- Griffiths, M. (2005). A ‘components’ model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use*, *10*, 191–197.
- Orosz, G., Bőthe, B., & Tóth-Király, I. (2016). The development of the Problematic Series Watching Scale (PSWS). *Journal of Behavioral Addictions*, *5*, 144–150.
- Orosz, G., Tóth-Király, I., Bőthe, B., & Melher, D. (2016). Too many swipes for today: The development of the Problematic Tinder Use Scale (PTUS). *Journal of Behavioral Addictions*, *5*, 518–523.
- Rosenfeld, M.J., & Thomas, R.J. (2012). Searching for a mate the rise of the Internet as a social intermediary. *American Sociological Review*, *77*, 523–547.
- Smith, C. (2019). 50 Interesting Tinder Statistics and Facts (December 2018). *DMR*. Retrieved March 06, 2019, from <http://expandedramblings.com/index.php/tinder-statistics/>.

Melléklet
Problémás Tinder-használat

A következőkben a Tinder-használattal kapcsolatos tételt olvashatsz. Mindegyik állításnál jelöld, hogy milyen gyakran voltak jellemzőek rád! Minden tétel az alábbi tagmondattal kezdődik:

Az elmúlt évben milyen gyakran...

	<i>1</i> <i>soha</i>	<i>2</i> <i>ritkán</i>	<i>3</i> <i>néha</i>	<i>4</i> <i>gyakran</i>	<i>5</i> <i>mindig</i>
1. ...gondoltál a Tinderre?	☐	☐	☐	☐	☐
2. ...fordult elő, hogy több időt töltöttél Tinderezéssel, mint amennyit valójában tervezted?	☐	☐	☐	☐	☐
3. ...lettél nyugtalan vagy ideges, amikor akadályoztak a Tinderezésben?	☐	☐	☐	☐	☐
4. ...helyezted háttérbe egyéb szabadidős tevékenységeid a Tinderezés miatt?	☐	☐	☐	☐	☐
5. ...Tindereztél azért, hogy csökkentsd a büntudatod, szorongásod, kilátástalanságod, depressziód?	☐	☐	☐	☐	☐
6. ...próbáltad lecsökkenteni a Tinderezéssel töltött időt siker nélkül?	☐	☐	☐	☐	☐